

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoort 5

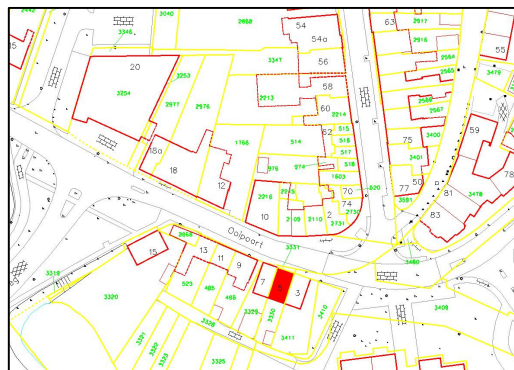
Monumentnummer : GM022

Straat : Ooipoort
Huisnummer : 5
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DX

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : B
Nummer : 3330

Naam object : ---
Bouwjaar : 1885
Architect : nb
Bouwstijl : neo-rennaissance
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 7-9-2012
Datum aanwijzing : 21-05-2013

Situering

Drie woningen gelegen aan de straat Ooipoort aan de zuidzijde van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand wordt van de straat gescheiden door een trottoir. Doordat het rijtje is gebouwd in het binnentalud van het voormalige Ooipoortbolwerk zorgt een fors hoogteverschil ervoor dat de kelder aan de achterzijde als begane grond kan worden gezien.

Hoofdropzet

Ooipoort 5 is de middelste van drie geschakelde éénlaags woningen onder een doorlopend schilddak aan de straatzijde. Elke woning heeft een rechthoekige

plattegrond, een kelder en een zolder onder een haaks zadeldak aan de achterzijde. De kelder is door het aanwezige hoogteverschil aan de achterzijde feitelijk een souterrain.

Historie

De straat Ooipoort volgt het tracé van de middeleeuwse stadsomwalling, die ondanks latere aanpassingen in de Tachtigjarige Oorlog niet meer voldeed en na 1606 in opdracht van prins Maurits werd vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd.

Rond het midden van de 18e eeuw waren in het zuidwestelijk deel van de middeleeuwse stad diverse tuinen te vinden waaronder ook langs het tracé van de straat Ooipoort. Na afwaardering van Doesburg tot vesting 2e klasse in 1854 verrezen geleidelijk huizen op de wallen waaronder aan de Ooipoort.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is aan het einde van de 19e eeuw gebouwd, als middelste van drie officierswoningen bij de in 1944 afgebrande Mauritskazerne op het naastgelegen terrein. Rond 1995 is de historische indeling gewijzigd ten behoeve van een "doorzon"woonkamer. De indeling van de gang en het trappenhuis is daarbij gerespecteerd. In 2003 is het dak van het rijtje geïsoleerd, waarbij aan de achterzijde een dakkapel werd geplaatst en de dakpannen zijn vernieuwd met opnieuw verbeterde Hollandse (OVH-)pannen.

Exterieur

Gemetselde bakstenen éénlaags voorgevel die aan de bovenzijde wordt afgesloten met een kroonlijst, uitgevoerd als geprofileerde goot op klossen met erboven een omlopend schilddak. Het metselwerk is uitgevoerd als kruisverband.

De dakvlakken zijn recent belegd met grijs gesmoorde, opnieuw verbeterde Hollandse (OVH-) dakpannen met daarin per woning aan de straatzijde twee dakramen opgenomen.

De twee linker woningen hebben een gespiegelde gevelindeling en een gedeelde portiek met voordeuren. De rechter woning heeft dezelfde gevelindeling als de middelste woning. Elke woning heeft een gecementeerde plint met daarin opgenomen een getoogd kelderlicht.

Elke woning heeft twee vensters die oorspronkelijk van schuiframen met wisseldorpel en een deelroede in het schuivende onderraam (T-verdeling) waren voorzien. De T-ramen zijn in het verleden vervangen door een nieuwe invulling met voorzetramen. Boven de plint heeft de gevel gepleisterde speklagen ter hoogte van de onder- en bovendorpels, alsmede de wisseldorpels van de vensters. De gevelopeningen zijn aan de bovenzijde ontlast met een licht getoogde strek met gepleisterde geboorte- en sluitstenen. De sluitstenen zijn voorzien van een diamantkop.

In de linker voordeurportiek zijn twee voordeuren opgenomen in een gekoppeld kozijn met licht getoogde bovenlichten met vlak glas. De deuren zijn voorzien van panelen, de deur van Ooipoort 5 bovendien voorzien van oud beslag en klink. Voor de portiek twee

trap treden met aan weerszijden een hekwerk. De deurportiek van Ooipoot 7 is vergelijkbaar uitgevoerd met een enkele deur.

De gemetselde, bakstenen achtergevel bestaat op tuinniveau uit een glasdeur die toegang geeft tot de kelder met links een venster met enkele ruit en rechts een kleiner venster. De gevel is op het niveau van de begane grond voorzien van een houten balkon over de volle breedte van de gevel. Centraal geven dubbele deuren met vast bovenlicht toegang tot de woonkamer. Links een lager venster met enkele ruit, geheel rechts een klein toiletvenster met klampaam. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een eenvoudige geprofileerde gietijzeren goot op klossen met witgepleisterd fries. In het achterste dakschild is recent een dakkapel met dubbele draairamen opgenomen, gedekt door een flauw zadeldak.

Interieur

Kelder: Het gehele pand is onderkelderd, toegankelijk onder de trap naar de eerste verdieping. De indeling correspondeert met de indeling op de begane grond en bestaat uit een smal deel links en een breder deel rechts. De gangmuur wordt op kelderniveau opgevangen met een tweetal gemetselde korfbogen. Een muur met twee rondgetoogde doorgangen met glasdeuren verdeelt de kelder in twee vertrekken, waarvan de achterste met openslaande deuren toegang heeft tot de achtertuin. De kelder is gedekt met een enkelvoudige balklaag evenwijdig aan de voorgevel.

Begane grond: De indeling bestaat uit een gang links met opgang naar de verdieping en toegang naar de kelder en rechts een geschakelde woonkamer. De woonkamer wordt aan de straatzijde van daglicht voorzien door twee vensters. De indeling en afwerking van de woonkamer is gedurende de laatste 15 jaar tot stand gekomen. De voor- en achterkamer zijn voorzien van gereconstrueerde schouwen en voorzien van gipsplafonds met lijstwerk.

De gang bestaat uit een vestibule met tochtportaal, waarin een paneeldeur met een grote ruit, die is omlijst met een smalle strook glas in roeden. Centraal is de trap naar de eerste verdieping gesitueerd. De balustrade is voorzien van gietijzeren balusters en een geprofileerde handlijst. Onder de trap zijn de toegang naar de kelder en naar de woonkamer gesitueerd. Oorspronkelijk was hier alleen de toegang tot de kelder via een afgeschoten kelderkast aanwezig en waren de voor- en achterkamer apart toegankelijk. Deze doorgangen zijn ca. 15 jaar geleden dichtgemetseld.

Eerste verdieping: de trap voert via een met kraalschroten afgetimmerd trapportaal naar de eerste verdieping. De indeling en afwerking op de eerste verdieping is overigens recent tot stand gekomen. De kapconstructie is afgestemd op de T-vormige kapvorm, ontstaan door de combinatie van schilddak aan de straat met een haaks daarop gebouwd schilddak aan de achterzijde. De constructie is met name in de slaapkamer aan de achterzijde deels in het zicht en bestaat uit kreupele gebinten van machinaal gezaagd naaldhout, die gordingen opvangen. Blokkeels tussen spantbenen en muurplaten vangen de spatkrachten op. Er is geen trap naar de vloering aanwezig.

Bouwdossiers

01-04-1980: bouw garage/berging

06-05-1996: aanbouw woning achterzijde en bouw garage/berging
2003 isolatie dak en plaatsen dakkapel achterzijde

Literatuur

- Haans, F.A.C., C.J.B.P. Frank, *Beschrijving Ooipoort 5 Doesburg*, 14-9-1990 (adviesnr. 245)

Waardering

Het pand dateert uit het laatste kwart van de negentiende eeuw en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur, de ligging aan de straat met trap naar de entree en de deels behouden gebleven ruimtelijke indeling in de kelder en op de begane grond.

Het object Ooipoot 5 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als onderdeel van een rijtje woningen daterend uit het einde van de negentiende eeuw met verwijzingen naar neo-renaissance.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en vanwege de ruimtelijke samenhang met de buurpanden Ooipoot 3 en 7.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven middelste woning van een rijtje van drie officierswoningen, behorende bij de in 1944 door brand verwoeste Mauritzkazerne.